

3636361 PRAA/M : สาขาวิชา : มานุษยวิทยาประยุกต์ ; ศค.ม. (มานุษยวิทยาประยุกต์)

ศัพท์สำคัญ : พฤติกรรมการบริโภค/โรคขาดสารไอโอดีน/จังหวัดเชียงราย

ปารณัฐ สุขสุทธิ : การศึกษาพฤติกรรมการบริโภคที่เกี่ยวข้องกับโรคขาดสารไอโอดีน : ศึกษาที่ชุมชนแห่งหนึ่ง จังหวัดเชียงราย (FOOD CONSUMPTION BEHAVIOR RELATED TO IODINE DEFICIENCY DISORDERS : A STUDY IN THE COMMUNITY IN CHIANGRAI PROVINCE) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : เบญจา ยอดดำเนิน-แอ็ดติกัจ Ph.D., นุปผา ศิริรัมย์ Ph.D., 180 หน้า. ISBN 974-589-713-2

การศึกษาพฤติกรรมการบริโภคอาหารที่เกี่ยวข้องกับโรคขาดสารไอโอดีน:ศึกษาที่ชุมชนแห่งหนึ่ง จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบพฤติกรรมการบริโภคอาหารทั่วไปของชาวบ้านยังคงมีเอกลักษณ์วัฒนธรรมอาหารท้องถิ่นของตนเอง ในขณะที่ชาวบ้านมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมไปตามวัฒนธรรมสมัยใหม่คือ วิธีการบริโภคอาหาร ชนิดอาหาร วิธีการได้มาซึ่งอาหาร และอุปกรณ์การปรุงอาหาร

พฤติกรรมการบริโภคอาหารที่มีสารไอโอดีนของชาวบ้านพบว่า ชาวบ้านมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโรคขาดสารไอโอดีนจากเจ้าหน้าที่สาธารณสุข อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน และสื่อสารมวลชน มีผลทำให้ชาวบ้านมีความเข้าใจในการป้องกันและรักษาโรค แต่โรคนี้ไม่ใช่โรคที่มีความรุนแรง และมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิต และทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันของชาวบ้าน ชาวบ้านบางกลุ่มคือผู้หญิงที่มีครรภ์และครอบครัวที่มีเด็กเล็ก จึงให้ความสนใจกับการป้องกันและรักษาโรคนี้นมากกว่าชาวบ้านทั่วไป

ผลการศึกษาได้แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการบริโภคอาหารของชาวบ้านไปในลักษณะสังคมเมือง อาทิ การรับประทานอาหารนอกบ้านตามร้านอาหารต่างๆ การซื้ออาหารสำเร็จรูปและสำเร็จรูปมาบริโภคประจำวัน การยอมรับการบริโภคอาหารชนิดอื่น นั่นคือชาวบ้านสามารถรับรู้และยอมรับวัฒนธรรมอาหารสมัยใหม่ได้ง่ายขึ้น พฤติกรรมการบริโภคอาหารที่มีสารไอโอดีน คือ เกลือเสริมไอโอดีน จึงไม่ใช่อุปสรรคของการนำอาหารเสริมสารไอโอดีนเข้าสู่ครัวเรือน แต่สำหรับอาหารทะเลยังมีอุปสรรคอยู่ที่ราคาของอาหาร ความคุ้นเคยรสชาติอาหาร การปนเปื้อนสารเคมี วิธีการปรุงอาหาร และการจัดหามาเป็นอาหาร การศึกษานี้พบว่า ชาวบ้านนิยมใช้อาหารปรุงรสชาติคือปลาร้าและน้ำปลา ถือว่าเป็นช่องทางการเสริมอาหารไอโอดีนเข้าสู่ครัวเรือนของชาวบ้านที่น่าสนใจอีกทางหนึ่ง